

แนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการสอนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ บริบททางสังคมการเมืองและความพร้อมในการปฏิบัติงานของนักเรียน

นายสิבתำรวจ*

GUIDELINES FOR ENHANCING TEACHING EFFICIENCY TO FOSTER SOCIO-POLITICAL CONTEXT UNDERSTANDING AND OPERATIONAL READINESS OF POLICE NON-COMMISSIONED OFFICER STUDENTS

สุกฤตา ภาภชลทิพย์¹, จุมพล สังขะเกต² และ พันธุ์ชัย ชื่นใจธรรม³

Sukrita Phaphachonlathip¹, Jumpol Sangkagat² and Pananchai Chuenjaitham³

¹⁻³ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1

¹⁻³Police Training Center Region 1, Thailand

Corresponding Author's Email: kadeauy@gmail.com

วันที่รับบทความ : 27 กุมภาพันธ์ 2569; วันแก้ไขบทความ 14 มีนาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 16 มีนาคม 2569

Received 27 March 2026; Revised 14 March 2026; Accepted 16 March 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจในบริบททางสังคมการเมืองและการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในยุคพลเมืองตื่นรู้ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและช่องว่างทางการเรียนรู้ 2) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การทดลองใช้

Citation:

* สุกฤตา ภาภชลทิพย์, จุมพล สังขะเกต และ พันธุ์ชัย ชื่นใจธรรม. (2569). แนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการสอนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจบริบททางสังคมการเมืองและความพร้อมในการปฏิบัติงานของนักเรียนนายสิบตำรวจ.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(2), 1154-1168.

Sukrita Phaphachonlathip, Jumpol Sangkagat and Pananchai Chuenjaitham. (2026). Guidelines For Enhancing Teaching Efficiency To Foster Socio-Political Context Understanding And Operational Readiness Of Police Non-Commissioned Officer Students. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(2), 1154-1168.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

แผนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง และ 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ในมิติด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถนะการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึកอบรมตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 108 นาย ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กรณีศึกษาเชิงพื้นที่ และสถานการณ์จำลอง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และแบบประเมินความพร้อมในการปฏิบัติงานเชิงพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตำรวจยังคงติดกับดัก การเรียนรู้แบบรับส่วนเดียว ซึ่งไม่เพียงพอต่อการเผชิญหน้ากับความซับซ้อนของพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 1 ที่มีความเข้มข้นทางอุตสาหกรรมและพลวัตทางการเมืองสูง การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้นมาใช้ส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 13.12$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 6.45$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ผลการทดสอบทางสถิติยืนยันว่าปัจจัยด้านวุฒิการศึกษาและช่วงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการปฏิบัติงานภายหลังการเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถทำหน้าที่เป็นเบ้าหลอม ที่ยกระดับวุฒิภาวะทางความคิดของนักเรียนนายสิบตำรวจทุกกลุ่มให้เข้าสู่มาตรฐานความเป็นมืออาชีพที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การศึกษานี้เสนอแนะว่าการปฏิรูปการศึกษาตำรวจจำเป็นต้องก้าวข้ามการท่องจำตัวบทกฎหมายไปสู่การสร้างฉลาดทางบริบท และการใช้หลักความยุติธรรมเชิงกระบวนการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาจากประชาชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ การเรียนรู้เชิงรุก, ความยุติธรรมเชิงกระบวนการ, ความฉลาดทางบริบทนักเรียนนายสิบตำรวจ, การปฏิรูปการศึกษาตำรวจ

Abstract

This research article aims to enhance the effectiveness of teaching and learning management in the Police Non-Commissioned Officer (NCO) training program by emphasizing the development of an understanding of the socio-political context and the preparation of trainees for duty in an era of active citizenship. The study employed a research and development (R&D)

methodology consisting of four phases: (1) analysis of problems and learning gaps, (2) development of an active learning innovation, (3) implementation of the learning management plan with a sample group, and (4) evaluation of learning outcomes in terms of knowledge, attitudes, and operational competencies. The research sample comprised 108 police NCO trainees from the Provincial Police Training Center Region 1, selected through cluster sampling. The research instruments included learning management plans utilizing area-based case studies and simulated scenarios, a knowledge and comprehension test, and a behavioral readiness assessment for operational performance. Data were analyzed using descriptive statistics, t-test analysis, and in-depth content analysis.

The research findings revealed that the current police instructional approach remains trapped in a one-way, passive learning model, which is insufficient for addressing the complex environment of Provincial Police Region 1 an area characterized by intensive industrial development and dynamic political conditions. The implementation of the developed active learning innovation significantly improved post-test learning achievement scores ($\bar{X} = 13.12$) compared to pre-test scores ($\bar{X} = 6.45$) at the .01 level of statistical significance. Furthermore, statistical analysis confirmed that educational background and age were not significantly related to the level of operational readiness after participation in the learning process. This finding indicates that the developed innovation functions as a formative mechanism that elevates the cognitive maturity of police NCO trainees across all groups toward a professional standard centered on public service. The study suggests that reform in police education must move beyond rote memorization of legal provisions toward the development of contextual intelligence and the application of procedural justice principles in order to build sustainable public trust and confidence.

Keyword: Active Learning, Procedural Justice, Contextual Intelligence of Police NCO Trainees, Police Education Reform

บทนำ

รากฐานของสังคมไทยมีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง และ เศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยอย่างมีนัยสำคัญ นับตั้งแต่สมัยสุโขทัยที่ยึดถือรูปแบบการปกครองแบบ บิดาปกครองบุตร ซึ่งวางอยู่บนรากฐานความสัมพันธ์เชิงเครือญาติที่กษัตริย์ทรง มีความใกล้ชิดและดูแลทุกข์สุขของราษฎรโดยตรง จนกระทั่งถึงจุดเปลี่ยนสำคัญในการ เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ที่นำประเทศเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการบริหารราชการแผ่นดินตามหลัก กฎหมายและสิทธิมนุษยชน วิวัฒนาการเหล่านี้ไม่ใช่เพียงเหตุการณ์ในอดีต แต่คือต้นกำเนิด ของโครงสร้างอำนาจ กฎหมาย และทัศนคติทางการเมืองที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าไป เกี่ยวข้องในฐานะผู้รักษากฎหมายในปัจจุบัน บริบทของโลกและสังคมไทยที่ก้าวเข้าสู่ยุค ประเทศไทย 4.0 และยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารไหลเวียนอย่างรวดเร็ว และไร้พรมแดนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ก่อให้เกิดปรากฏการณ์พลเมืองตื่นรู้ ที่ประชาชนมีความ เข้าใจในสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคตามระบอบประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด

ความตื่นตัวของพลเมืองส่งผลโดยตรงต่อระดับความคาดหวังที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่การปราบปรามอาชญากรรมแบบดั้งเดิมอีกต่อไป แต่ประชาชนต้องการ เห็นตำรวจในฐานะ ผู้ให้บริการความยุติธรรม และผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ พิทักษ์สิทธิมนุษยชน ที่ ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกลาง โปร่งใส และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ภายใต้การ ตรวจสอบจากสังคมที่เข้มข้น ภายใต้สภาวะความเปลี่ยนแปลงนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ กำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกผ่านแผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ราย 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยระบุเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพิ่มขึ้น และตั้งเป้าตัวชี้วัดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวกทางอาญา ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ซึ่งหัวใจสำคัญในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวคือการพัฒนาทุนมนุษย์ ขององค์กร โดยเฉพาะนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งเป็นกำลังพลหลักในสายงานปฏิบัติการที่ จะต้องลงสู่พื้นที่เพื่อสัมผัสประชาชนมากที่สุดภายหลังจากจบการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่พบคือช่องว่างทางประสบการณ์และทัศนคติเชิง สังคมศาสตร์ เนื่องจากในกระบวนการเรียนการสอนแบบเดิมมักเน้นให้ผู้เรียนจดจำเพียงตัวบท กฎหมายและยุทธวิธีปฏิบัติ แต่ในโลกการทำงานจริง โดยเฉพาะพื้นที่ยุทธศาสตร์อย่าง ตำรวจภูธรภาค 1 ซึ่งเป็นเขตรอยต่อศูนย์กลางเศรษฐกิจและพื้นที่ความขัดแย้งทางความคิด

นักเรียนนายสิบตำรวจต้องเผชิญกับโจทย์ที่กฎหมายเพียงเล่มเดียวให้คำตอบไม่ได้ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจก็นำไปสู่ปัญหาปากท้อง หากเจ้าหน้าที่มองเพียงผู้กระทำผิด โดยไม่เข้าใจบริบทความขัดสนก็จะขาดความเห็นอกเห็นใจและซ้ำเติมความโกรธแค้นของมวลชนต่อรัฐ นอกจากนี้ ความตื่นตัวทางการเมืองได้นำมาซึ่งการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์และก่อการชุมนุมประท้วง หากนักเรียนนายสิบตำรวจไม่เข้าใจว่าการประท้วงคือสิทธิขั้นพื้นฐาน แต่กลับมองประชาชนเป็นศัตรู ก็จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดและละเมิดสิทธิเสรีภาพของพลเมือง

ด้วยเหตุนี้ การยกระดับประสิทธิภาพการสอนสู่รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการใช้กรณีศึกษาจริงจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางทัศนคติ ให้แก่ตำรวจรุ่นใหม่ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยงานวิจัยนี้มุ่งหวังจะปฏิรูปวิธีการสอนในรายวิชา ศท. 22105 สังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทยในสภาวะการณปัจจุบันกับบทบาทของตำรวจไทย ให้เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สร้างข้าราชการตำรวจที่มีสติปัญญา วาทศิลป์ และวุฒิภาวะทางอารมณ์ พร้อมสำหรับการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ในยุคสมัยใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานตำรวจในยุคเปลี่ยนผ่านจากอำนาจนิยมสู่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

การบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในห้วงปี พ.ศ. 2566-2567 ถือเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านกระบวนทัศน์ครั้งสำคัญ โดยมีการนำหลักการรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อมุ่งสู่การเป็น "ประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป้าหมายสูงสุดคือการสร้างความเชื่อมั่นศรัทธา ซึ่งในมิติทางวิชาการ ความศรัทธาไม่ได้เกิดจากการที่ตำรวจสามารถจับกุมคนร้ายได้จำนวนมากเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากคุณภาพของการให้บริการและการเคารพหลักสิทธิมนุษยชน นักเรียนนายสิบตำรวจในฐานะ ข้าราชการตำรวจระดับปฏิบัติการบนท้องถนนตามแนวคิดของ Lipsky (1980) คือผู้ที่มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจสูงสุดเมื่อเผชิญหน้ากับประชาชน การปฏิบัติงานของพวกเขาจึงเป็นภาพสะท้อนของความชอบธรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในสายตาพลเมือง

ในอดีต การประเมินตำรวจที่เก่งมักวัดจากทักษะทางยุทธวิธีแต่ในยุคปัจจุบัน ทักษะทางสังคม เช่น การจัดการความขัดแย้ง การสื่อสารในภาวะวิกฤต การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และความฉลาดทางอารมณ์ กลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงกว่า ตำรวจรุ่นใหม่ต้องเผชิญกับประชาชนที่มีความรู้ทางกฎหมายและพร้อมตรวจสอบผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การรับมือแบบเดิมที่ใช้ความรุนแรงหรืออำนาจเครื่องแบบโต้ตอบจะนำไปสู่ความเสื่อมเสียของภาพลักษณ์องค์กร ในขณะที่การรับมือแบบประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเน้นความสุภาพและความชัดเจนทางกฎหมาย จะกลายเป็นพยานสำคัญที่พิสูจน์ความโปร่งใส ของตำรวจเอง

บริบททางสังคมการเมืองและพื้นที่ยุทธศาสตร์ตำรวจภูธรภาค 1

ประวัติศาสตร์การเมืองไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เต็มไปด้วยความขัดแย้งทางอุดมการณ์และการต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพ การที่นักเรียนนายสิบตำรวจได้เรียนรู้พลวัตเหล่านี้จะช่วยทำลาย อคติ ในใจ ทำให้ตระหนักว่าประชาชนที่เห็นต่างทางการเมืองไม่ใช่ศัตรูของรัฐ แต่คือพลเมืองที่ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 1 ซึ่งเป็นเขตปริมณฑลครอบคลุมเขตเศรษฐกิจและนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น สมุทรปราการ,นนทบุรี,ปทุมธานี ,และพระนครศรีอยุธยา พื้นที่เหล่านี้มีความซับซ้อนของประชากรแฝงและแรงงานพลัดถิ่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมเชิงโครงสร้าง ที่มีพื้นฐานมาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและความทุกข์ยากส่วนบุคคล หากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เข้าใจบริบทเหล่านี้และบังคับใช้กฎหมายเพียงมิติเดียว เช่น การสลายการชุมนุมของแรงงานที่ถูกเลิกจ้างโดยปราศจากความเห็นอกเห็นใจ สถานการณ์มักบานปลายไปสู่ความรุนแรง การมีความฉลาดทางบริบท จึงเป็นสมรรถนะที่ขาดไม่ได้สำหรับตำรวจในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 1

ทฤษฎีความยุติธรรมเชิงกระบวนการ

ความยุติธรรมเชิงกระบวนการเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ประชาชนยอมรับอำนาจของตำรวจ ทฤษฎีนี้ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ 1) การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมหรือส่งเสียง 2) การรักษาความเป็นกลาง 3) การปฏิบัติด้วยความเคารพและให้เกียรติ และ 4) การแสดงความจริงใจและน่าเชื่อถือ งานวิจัยระดับนานาชาติชี้ให้เห็นว่า เมื่อตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยให้เกียรติประชาชน แม้ผลลัพธ์จะเป็นการเขียนใบสั่งหรือการจับกุม ประชาชนมักจะยินยอมรับการตัดสินใจโดยไมโต้แย้งรุนแรง เนื่องจากพวกเขาารู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรมและมีศักดิ์ศรี การฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจให้เข้าใจทฤษฎีนี้จึงเป็นการสร้างรากฐานความชอบธรรมให้กับระบบยุติธรรมต้นทางอย่างแท้จริง

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงรุกและนวัตกรรมการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เปลี่ยนบทบาทผู้เรียนจากผู้รับข้อมูลเฉื่อยชาเป็นผู้สร้างความรู้ร่วม ผ่านการแก้โจทย์ปัญหาและการสะท้อนคิด ในบริบทของการฝึกสำรวจ การใช้กรณีศึกษาเชิงพื้นที่ และสถานการณ์จำลอง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ที่เข้าไปเขย่าโครงสร้างความคิดเดิมและทลายอคติส่วนตัว การฝึกในห้องปฏิบัติการจำลอง ช่วยให้ผู้เรียนได้ทดลองตัดสินใจภายใต้สภาวะกดดัน และได้รับการสะท้อนกลับจากผู้เชี่ยวชาญทันที ซึ่งดีกว่าการเรียนรู้ทฤษฎีในห้องบรรยายเพียงอย่างเดียว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development R&D) เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาผ่านการวิเคราะห์เอกสารนโยบาย แผนปฏิบัติราชการ ตร. 5 ปี และแผนการสอนรายวิชา ศท. 22105 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนและตำรวจระดับปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ (ครูฝึก/พี่เลี้ยง) จำนวน 10 นาย เพื่อค้นหาช่องว่างความรู้และอุปสรรคที่ตำรวจพบใหม่มักพบเมื่อลงพื้นที่ในเขต ตำรวจภูธรภาค 1 เช่น การรับมือกับกลุ่มผู้ชุมนุม และการจัดการความขัดแย้งในชุมชนอุตสาหกรรม

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบ คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก 2) การใช้กรณีศึกษาเชิงพื้นที่ 3) การจำลองสถานการณ์และการสะท้อนคิด และ 4) การบูรณาการข่าวสารปัจจุบัน เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน (ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร รัฐศาสตร์ และยุทธวิธีตำรวจ) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และนำไปทดลองใช้เบื้องต้น เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ระยะที่ 3 การทดลองใช้แนวทางการสอน เป็นการนำแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 1 รุ่นที่ 14 จำนวน 108 นาย ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง

เรียน ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ ในห้องเรียนที่จำลองสถานการณ์วิกฤต เช่น วิกฤตหน้าโรงงาน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเจรจาภายใต้ความกดดัน

ระยะที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงแนวทาง เป็นการสรุปผลสัมฤทธิ์ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยสถิติ t-test for Dependent Samples และวิเคราะห์ความพึงพอใจด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มกับตัวแทนนักเรียนนายสิบตำรวจ เพื่อเจาะลึกความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและการมองเห็นสังคมผ่านเลมกฏหมาย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนนายสิบตำรวจที่เข้าร่วมการวิจัยมีคุณลักษณะที่หลากหลายทั้งในด้านวุฒิการศึกษาและช่วงอายุ ซึ่งสะท้อนถึงประชากรตำรวจส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การแจกแจงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง (N=108)

ปัจจัยพื้นฐาน	จำนวน (นาย)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	80	74.07
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	17	15.74
อนุปริญญา / ปวส.	11	10.19
ช่วงอายุ		
18-20 ปี	30	27.78
21-24 ปี	52	48.15
25 ปีขึ้นไป	26	24.07

ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า กำลังพลส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ (Gen Z) ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ชอบการลงมือปฏิบัติมากกว่าการนั่งฟังบรรยาย

2. ความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนนายสิบตำรวจที่มีต่อวัตกรรมการเรียนรู้เชิงรุก พบว่ามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ **มากที่สุด** (เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.194$) โดยประเด็นที่ผู้เรียนให้ความสำคัญสูงสุด คือ ความทันสมัยของเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพสังคม การเมืองในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.523$) และการเปิดโอกาสให้ได้คิดวิเคราะห์ ถกเถียง และแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.579$) การใช้สถานการณ์จำลอง ได้รับการประเมินว่าช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจในภาวะกดดันได้จริงในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$)

3. ผลสัมฤทธิ์ด้านทัศนคติและความพร้อมในการปฏิบัติงาน

วัตกรรมการสอนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะมิติด้านทัศนคติและความพร้อม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ **มากที่สุด** ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.140$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติและความพร้อมในการปฏิบัติงาน (K-A-P)

ประเด็นการประเมินด้านทัศนคติและความพร้อม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เชื่อว่าการเป็นมิตรกับชาวบ้านคือเกราะป้องกันภัย (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์)	4.77	0.445	มากที่สุด
2. เปลี่ยนจากปราบปรามเป็นเจรจาลดความรุนแรง	4.75	0.495	มากที่สุด
3. ตระหนักว่าเป้าหมายสูงสุดคือประชาชนปลอดภัยและศรัทธา	4.71	0.475	มากที่สุด
4. เข้าใจว่าความยากจนและความเหลื่อมล้ำคือต้นเหตุอาชญากรรม	4.64	0.571	มากที่สุด
5. มีสติและควบคุมอารมณ์ได้เมื่อถูกยั่วยุรุนแรง	4.59	0.581	มากที่สุด
6. ความเข้าใจในบริบทพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 1	4.55	0.602	มากที่สุด

ประเด็นการประเมินด้านทัศนคติและความพร้อม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. มั่นใจในการใช้ดุลพินิจอย่างเป็นกลางโดยปราศจากอคติ	4.54	0.587	มากที่สุด

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

จากการทดสอบด้วยข้อสอบวัดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติแบบสถานการณ์จำลอง 15 ข้อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดภายหลังการเข้าร่วมกระบวนการสอนแบบใหม่

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Full score = 15)

ช่วงการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน (Pre-test)	108	6.45	2.15	-28.45**	< 0.001
หลังเรียน (Post-test)	108	13.12	1.45		

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ผลทางสถิติสะท้อนว่า ก่อนเรียนกลุ่มตัวอย่างมักเลือกใช้อารมณ์หรือยึดติดกับอำนาจการสั่งการมากกว่าหลักสิทธิมนุษยชน แต่หลังจากผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์และเลือกใช้ยุทธวิธีที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและสิทธิมนุษยชนได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

5. อิทธิพลของปัจจัยภูมิหลังต่อความพร้อมในการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ Chi-square test เพื่อทดสอบสมมติฐานว่า วุฒิการศึกษาและอายุมีผลต่อระดับความพร้อมหรือไม่ ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบ Chi-square ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับความพร้อมในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรต้น	ค่า χ^2	df	p-value	สรุปผล
วุฒิการศึกษา	4.385	2	0.111	ไม่มีความสัมพันธ์
ช่วงอายุ	0.210	2	0.900	ไม่มีความสัมพันธ์

หมายเหตุ ระดับนัยสำคัญ.05

ข้อค้นพบนี้ มีความสำคัญยิ่งในเชิงวิชาการ เนื่องจากเป็นเครื่องยืนยันว่านวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถยกระดับวุฒิภาวะทางความคิดของนักเรียนนายสิบตำรวจทุกกลุ่มให้เข้าสู่มาตรฐานเดียวกันได้ โดยไม่ถูกจำกัดด้วยใบปริญญาหรือวัยที่ต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นอภิปรายผลเชิงลึกเพื่อการพัฒนาศักยภาพข้าราชการตำรวจในอนาคตได้ 4 มิติหลัก ดังนี้

1. พลังของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในงานตำรวจ

ผลการวิจัยที่ชี้ว่าผู้เรียนอายุน้อยวุฒิ ม.6 สามารถพัฒนาทักษะทางสังคม ได้ทัดเทียมกับผู้จบปริญญาตรี ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม Active Learning สอดคล้องโดยตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงของ Mezirow (1997) กระบวนการนี้ไม่ได้สอนให้จำเนื้อหาใหม่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเข้าไปทำงานกับ "โครงสร้างความคิดเดิมของผู้เรียนผ่านขั้นตอนการถอดบทเรียน หลังการจำลองสถานการณ์ความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง ทำให้นักเรียนนายสิบตำรวจสลัดทิ้งภาพลักษณ์ผู้ไล่ล่า และสวมจิตวิญญาณของผู้พิทักษ์รับใช้ประชาชน แทนการที่ผู้เรียนระบุในกิจกรรม Focus Group ว่าเดิมเกลียดพวกประท้วง แต่ตอนนี้เข้าใจว่าเขาทำเพื่อความอยู่รอด คือหลักฐานเชิงประจักษ์ของการก้าวข้ามอคติส่วนตัวไปสู่ความเป็นมืออาชีพ

2. การสร้างภูมิคุ้มกันต่อสื่อสังคมออนไลน์และความยุติธรรมเชิงกระบวนการ

ในยุคดิจิทัลที่ตำรวจด่านหน้า มักพ่ายแพ้ต่ออารมณ์เมื่อถูกยั่วยุผ่านสมาร์ทโฟน การนำทฤษฎีความยุติธรรมเชิงกระบวนการ มาบูรณาการในวิชา ศท. 22105 กลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ผลคะแนนทักษะการระงับอารมณ์ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($\bar{X} = 4.59$) สะท้อนว่าผู้เรียนเข้าใจว่า การชี้แจงเหตุผลและการให้เกียรติประชาชน ไม่ใช่ความอ่อนแอ แต่เป็นเกราะป้องกันทางกฎหมายและจริยธรรมที่ทรงพลังที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tyler

(2006) ที่ระบุว่า ประชาชนจะยอมปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้นเมื่อพวกเขาารู้สึกว่าได้รับความยุติธรรมจากตัวเจ้าหน้าที่

3. ความฉลาดทางบริบทและความเข้าใจอาชญากรรมเชิงโครงสร้างในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 1

ความสำเร็จในการยกระดับคะแนนความพร้อมในการปฏิบัติงานในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 1 ($\bar{X} = 4.55$) เกิดจากการป้อนกรณีศึกษาเชิงพื้นที่เข้าไปในห้องเรียน การให้นักเรียนได้เล่นบทบาทสมมติเป็นกลุ่มแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมที่กำลังโกรธแค้น ช่วยให้นักเรียนนายสิบตำรวจมองเห็นสังคม ทะลุผ่านเล่มกฎหมาย การมองเห็นว่าอาชญากรรมหลายอย่างเกิดจากความเหลื่อมล้ำและปัญหาปากท้อง ทำให้ตำรวจรุ่นใหม่เลือกใช้วิชาศิลปะในภาวะวิกฤต แทนการใช้กำลัง ข้อค้นพบนี้ชี้ชัดว่า การฝึกอบรมตำรวจในปัจจุบันต้องเน้นรัฐศาสตร์นำนิติศาสตร์เพื่อลดระดับความขัดแย้ง และรักษาความสงบสุขไว้อย่างยั่งยืน

4. การตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติและภาพลักษณ์องค์กร

นวัตกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ตอบสนองโดยตรงต่อเป้าหมายสูงสุดในแผนปฏิบัติราชการ ตร. 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่ต้องการเพิ่มความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน การที่ผู้เชี่ยวชาญระดับบริหารประเมินว่า รูปแบบการสอนนี้สามารถทำหน้าที่เป็นวัคซินช่วยยับยั้งความเครียด และลดปัญหาการยึดติดในอำนาจสีและเครื่องแบบของตำรวจใหม่ได้อย่างตรงจุด ถือเป็นนวัตกรรมที่สำคัญยิ่งในระบบราชการไทย การปฏิรูปการศึกษาตำรวจจากรากหญ้า เช่นนี้คือรากฐานสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้หลักธรรมาภิบาลและการเคารพสิทธิมนุษยชนในระยะยาว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการยกระดับประสิทธิภาพการสอนเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจบริบททางสังคมการเมืองและความพร้อมในการปฏิบัติงานของนักเรียนนายสิบตำรวจสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่บูรณาการกรณีศึกษาเชิงพื้นที่และสถานการณ์จำลองความกดดัน คือนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทรงพลังในการเปลี่ยนทัศนคติของกำลังพลจากอำนาจนิยมสู่การพิทักษ์สิทธิประชาชน การวิจัยพิสูจน์ให้เห็นว่าความพร้อมในการเป็นตำรวจมืออาชีพไม่ได้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาเดิม แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหาหลอมทางการศึกษา ที่เน้นการสะท้อนคิดและการสร้างความฉลาดทางบริบทเป็นสำคัญ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับหน่วยงานฝึกอบรมตำรวจ 1.1 การบูรณาการวิธีการสอนข้ามวิชา ควรนำเทคนิค Active Learning และ Role-play ไปประยุกต์ใช้ 1.2 ในรายวิชาทางยุทธวิธีและการสืบสวนสอบสวน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ข้อกฎหมายควบคู่กับศิลปะการเจรจาต่อรองไปพร้อมกันในสถานการณ์จำลองแบบสมจริง 1.3 การเชิญวิทยากรจากแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต ศูนย์ฝึกอบรมควรเปิดโอกาสให้วิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงจากพื้นที่ความขัดแย้ง หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์เข้ามาแลกเปลี่ยนมุมมอง เพื่อสร้างความเข้าใจในความหลากหลายของผู้คนในพื้นที่ด้านหน้าอย่างเป็นรูปธรรม 1.4 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เคารพศักดิ์ศรีมนุษย์ ครูฝึกต้องเป็นต้นแบบ ในการเคารพศักดิ์ศรีของผู้เรียน และยกเลิกระบบอำนาจนิยมในค่ายฝึก เพื่อให้นักเรียนนายสิบตำรวจเติบโตไปเป็นเจ้าหน้าที่ที่เคารพประชาชนผ่านการซึมซับทางวัฒนธรรมในโรงเรียนตำรวจ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับองค์กร 2.1 การปรับปรุงระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ กองบัญชาการศึกษานำสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรพิจารณาปรับลดสัดส่วนการสอบข้อเขียนแบบปรนัยที่เน้นความจำ และเปลี่ยนมาใช้การประเมินตามสภาพจริง ผ่านสถานการณ์จำลอง เพื่อวัดระดับสมรรถนะทางสังคมและวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักเรียนนายสิบตำรวจทั่วประเทศ 2.2 การจัดทำคลังกรณีศึกษาและสถานการณ์จำลองกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสนับสนุนการรวบรวมกรณีศึกษาที่เป็นปัจจุบันและสถานการณ์ความขัดแย้งในพื้นที่ต่างๆ มาจัดทำเป็นคลังข้อมูลกลางและผลิตวิทยากรต้นแบบ เพื่อให้ทุกศูนย์ฝึกอบรมมีมาตรฐานการพัฒนาบุคลากรที่เท่าเทียมกันตามมาตรฐานสากล

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต 3.1 การวิจัยติดตามผลระยะยาว ควรมีการศึกษาติดตามกลุ่มตัวอย่างภายหลังการบรรจุแต่งตั้งจริงเป็นเวลา 1-2 ปี เพื่อประเมินว่าทัศนคติและพฤติกรรมการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางยังคงมีความมั่นคงเพียงใดเมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมการทำงานจริงในระดับสถานีตำรวจ 3.2 การวิจัยเชิงประเมินจากภาคประชาชน ควรมีการทำวิจัยเพื่อสำรวจความพึงพอใจและความเชื่อมั่นจากประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 1 เพื่อประเมินผลลัพธ์สุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตรนี้ว่าสามารถสร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นได้ตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรจริงหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กองบัญชาการศึกษานำ. (2566). *หลักสูตรการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ พ.ศ. 2566*. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์เชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- วินิจ ฝาเจริญ. (2563). การพัฒนาพลเมืองสู่โมเดลพลเมืองที่ตื่นตัว ในสังคมประชาธิปไตยของ ไทย. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 5(1), 54-65.
- ศักดิ์ดา ประพศศักดิ์. (2014). ยุทธศาสตร์กองบัญชาการศึกษาก่อนการพัฒนาตำรวจชั้น ประทวนประจำสถานีตำรวจ. ใน *ครุศาสตร์คุณูปกต*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิงห์คำ มณีจันทสุข และพระสมุห์บุญโชค กิตติสาโร. (2564). วิวัฒนาการของการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมไทย. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(1), 255-258.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2565). *แผนปฏิบัติราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ราย 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2566). *แนวทางการบริหารราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขานุการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- Aymerich, N., Batista-Foguet, J. M., Velasco, F., Rueff-Lopes, R., & Marques-Quinteiro, P. (2021). *Assessing the Effects of a Transformational Leadership Training Programme within the Catalan Police Force*. *Policing: A Journal of Policy and Practice*.
- Bonadies, T., et al. (2023). Recalling Responses: A RCT on Police Learning and Knowledge Retention Policing. *A Journal of Policy and Practice*, 17.
- Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Mazerolle, L., Bennett, S., Davis, J., Sargeant, E., & Manning, M. (2013). Procedural justice and police legitimacy: A systematic review of the research evidence. *Journal of Experimental Criminology*, 9(3), 245-274.

Mezirow, J. (1997). Transformative Learning: Theory to Practice. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 74, 5-12.

Tyler, T. R. (2006). *Why people obey the law*. Princeton, NJ: Princeton University Press.